

Rezümék

Izing Máté (*SZTE Móra Ferenc Szakkollégium*)

Mi lesz veled, Kárpátalja? – A kárpátaljai magyar fiatalság jelene és jövőképe egy felmérés tükrében

Kárpátalja fordulatos történelme és napjainkban is zajló eseményei felvetik a kérdést: képes-e az itt élő, mintegy 150 000 fős magyar kisebbség saját egzisztenciájának megőrzésére, és látnak-e az itt élők lehetőséget, jövőképet Kárpátalján. A dolgozat célja, hogy bemutassa Kárpátalja jelenét és jövőképét azon keresztül, hogy milyen nehézségekkel küzd a jövőt jelentő fiatalság.

Az első rész bemutatja Kárpátalja történeti földrajzát, demográfiai sajátosságait a szűkre szabott népszámlálási adatok, illetve más, ebben a témában publikáló szerzők tanulmányai alapján.

A dolgozat lényegi része saját kérdőíves kutatáson alapul, amelyben a kárpátaljai magyarság azon korcsoportját kérdeztem meg, akik rövid időn belül a kisebbség aktív, meghatározói elemei lesznek, lehetnének. A válaszadók 16-20 év közötti diákok, akik magyar vagy magyar tannyelvű, vagy magyar tagozattal rendelkező kárpátaljai szak-, szakközépiskola vagy gimnázium tanulói. A kérdőívre névtelenül válaszolt 542 diák, Kárpátalja azon hét járásának iskoláiból, ahol a magyar nemzetiség aránya elérte a 3%-ot, a legfrissebb, 2001-es ukrainai népszámlálási adatok alapján.

Az eredményeimet néhány fontosabb téma köré csoportosítottam. Megkíséreltem felmérni a diákok nyelvtudását, nyelvhasználati szokásait. 2008 óta minden kisebbségi közoktatási intézmény köteles ukrán nyelv- és irodalom tárgyat oktatni, és érettségi is csak e nyelven tehető, legyen szó bármilyen közismereti tárgyról. A kötelezővé tett ukrán nyelvoktatás hatékonyságát, eredményét és következményeit mértem fel az alapján, hogy a megkérdezett diákok mennyire érzik sikeresnek az ukrán nyelv közoktatási keretek között történő elsajátítását. Vizsgáltam a diákok identitástudatát, nemzeti önmeghatározását is. Azt kívántam felmérni, hogy a kárpátaljai magyar fiatalság miként gondolkodik az identitásról, a magyarság és a „valahová tartozás” lényegéről, s mit tekintenek a magyarságtudat legfontosabb alkotóelemeinek. A kutatás fontos része volt a fiatalság jövőképeinek feltérképezése, az alapján, hogy megkérdezett középiskolások hol és miként tervezik az iskola utáni éveiket. E kérdés jelentőségét növeli az a tény, hogy a kárpát-medencei NUTS3-as szintű területi egységek közül Kárpátaljának a második legnagyobb mértékű elvándorlási mérleggel kell megküzdenie, s ez a fiatalokat érinti a legnagyobb mértékben.

A válaszok alapján a helyzet komoly aggodalmakra ad okot, de megfelelő intézkedésekkel talán lehet enyhíteni, javítani a helyzetet.